

Діло

виходить щоденно передплатним

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок № 10, II. пог.
Конто пошт. щадн. 145322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. редактор приймає від 11—17 год. передплатним Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячною в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. ф., Італії 750 ал., Німеччині 750 ал., Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-Словаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 750 ал., Австрії 750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Політична сенсація.

Бюджетова комісія відкидає бюджетову провізорію в урядовій редакції.

Варшава, 23. вересня 1926.

На вчорашньому засіданні соймової бюджетової комісії переведено подрібну дискусію над бюджетовою провізорією на четвертий квартал і доповненнями на третій квартал ц. р. Вислід нарад комісії був політичною сенсацією, бо комісія відкинула бюджетову провізорію в урядовій редакції, переводячи в ній цілу низку змін, хоч проти того енергійно протестував мін. скарбу Клярнер, що був присутній на засіданні.

Важлиші ухвали комісії такі: При ст. 1. ухвалено внесення пос. Здзеховського на счеркнення доповнень у диспозиційним фондів мін-ва закорд. справ на суму 1,025,280 зол. При ст. 2 пос. Морачевський поставив внесення на вставлення до бюджетової провізорії 27 міль. зол., призначених на підвищення урядових платень. На покриття того видатку пропонував він енергійне стягання масткового податку. Одначе це внесення відкинено. Найважливіше голосування відбулося над ст. 3, де ухвалено проти виразного спротиву мін. Клярнера внесення пос. Здзеховського, аби видати

ки на четвертий квартал обмежено до 450 міль. зол. (в уряд. редакції вони виносять 487 міль. зол.). Внесення пос. Здзеховського перейшло. Крім того ухвалено внесення пос. Міхальського, що в будучності кожний міністр має бути відповідальний за переступлення бюджету.

Всі ті зміни перейшли в другу читання. Зараз після того мін. Клярнер порозумівся телефонічно з прем. Бартлем, а вислідом їх розмови було пересунення засідання на попудне. Слід зазначити, що цей вислід голосування уряд вважає за полісум і заповів, що оскільки бюджетова провізорія не буде ухвалена в урядовій редакції, то уряд Барталя витягне з того факту відповідні консеквенції.

Попудне відбувалися засідання різних соймових клубів, щоб зняти становище до створеної ситуації. Вияснення політичної ситуації слід сподіватися в четвер передпуднем, бо тоді стане перед бюджетовою комісією сам прем. Бартель і має надію переконати її членів про konieczність ухвалення бюджет. провізорії в урядовій стилізації.

Після нарад у Туарі.

Женева, 22. вересня 1926.

Мін. Штресеман кинув Женеву в середу пополудні. Перед виїздом сказав журналістам, що їде до Берліна, щоб дати Раді міністрів пояснення в справі переговорів у Туарі. Мін. заявив, що його женевська політика ґрунтувалася на великій парл. більшості, а ще значнішій більшості народу.

Щодо нарад із Бріаном Штресеман ще раз ствердив, що в нарадах тих говорено не лише про зменшення контингенту військ в Надреції, але ходило в них також про повне звільнення того терену та про поворот басейну Саари до Німеччини. Згадуючи про право самоназначення народів у зв'язі з можливістю переведення плебіситу в Засесні Саари, Штресеман зазначив, що неправдиві є твердження, начеб він робив такі натяки на анекцію Тиролю або прилучення Австрії до Німеччини. Смішно є вірити, начеб у Туарі переведено новий поділ Європи. У взаєминах Франції та Німеччини зроблено значний крок вперед. Поправа ця причиниться значно до європейського попозуміння.

Вкінці Штресеман сказав, що Німеччина не замінене постійного представника в Раді Ліги, бо міністр бажав би, наскільки це можливо, брати участь у засіданнях Ради і зборах, щоб уґрунтувати свої особисті взаємини з тими держ.

мужами, котрих великий досвід кермував досі Лігою. Вкінці міністр зазначив, що виїздить до Берліна вельми вдоволений зі свого побуту в Женеві.

На банкеті, який видала німецька колонія в честь Штресемана, заявив Штресеман, що святочно прийняття Німеччини до Ліги Націй є доказом, що питання відповідальності за війну поладжено безпосередньо та що обвинувачення Німеччини народи, заступлені в Лізі Націй, взяли назад.

Наради в Сан-Себастьяні.

Лондон, 22. вересня 1926.

Тутешні фінансові кола сліdkують із великим зацікавленням подорож німецького мін. скарбу Райнольда до Сан-Себастьяна. Вихало там кількох американських банкірів, між ними представник банку Моргана. Зачувати, що там ітимуть вступні переговори в справі великої позички для Німеччини, опертої на основі маркової валюти. Позичка в значній частині мала би вможливити німецькому урядові удрінення Франції більшого зачету на будучі виплати, що виходять із плану Доза в заміну за евакуацію Надренії. При цій нагоді торкнуться справи Елпен і Мальмеді.

Новий держ. переворот у Греції

Відень, 22. вересня 1926.

„Дайтше Альг. Цтг.“ повідомляє з Атен, що в зв'язі з подо-

рожею короля Юрія до Румунії розійшлися в тамошніх політичних колах чутки, що заноситься на новий державний переворот для привернення монархії в Греції у порозумінні з Конділісом. Бувш. посол Патраліс, приятель короля, заявив, що привернення монархії в Греції є лише питанням часу.

Стріча Мусолінія з Чемберленом.

Рим, 22. вересня 1-26.

Часописи потверджують вістку про пляновану стрічу Чемберлена з Мусолінієм. Стріча буде мабуть на Чемберленовій ахті. Наради мають торкатися головно Танжеру.

Литовсько-радянськ. наради.

Варшава, 22. вересня 1926.

З Ковна повідомляють, що в найближчому часі буде підписаний важний політичний документ, який урегулюватиме взаємини між Литвою і РСР. На основі договору РСР. м. н. визнає кордон Литви, усталені договором з 1920. р. Радянське посольство в Ковні предложило литовському мін. закорд. справ проєкт торговельного договору, який передбачує утворення в Ковні постійного радянського представництва з екстериторіальними правами.

Це одна політична качка.

Український університет у Кременці?

Варшава, 22. вересня 1926.

В деяких польських посольських колах кольтортують вісти про те, що уряд Барталя має намір вибрати на осідок українського університету місто Кременець на Волині, бо, мовляв, ні в Луцьку ні в Станіславові нема на нього відповідних приміщень. Чи в цих поголосках не криється який провокаційний підступ, не можна було розвідати.

Розправа проти Бобинського.

Львів, 23. вересня 1926.

Довідуємося, що розправа за державну зраду проти був. відповідального редактора „Світла“, молодого поета Василя Бобинського, розписана на 4. жовтня ц. р. Розправі проводитиме радн. Ангельський.

Біржа.

Гроші.

Долар у приватних оборотах 898—899.

Збіжжя.

Дальше зацікавлення пшеницею і житою. Головним відборцем є зах. Галичина і Гор. Шлеськ. Попит за мексиком для Конгресівки. Тенденція даліше знижкова. Настрий вельми оживлений. Пшениця двірська 45—46, пшениця селянська 42—50—43—50, жито галицьке 31—32, жчміль 27—27—0, жчміль північний 24—25—25—25, овес 23—30—24—30, гречка 27—29.

„А зразок Швайцарії“.

Львів, 23. вересня 1926.

Теперішній польський міністр освіти проф. Суйковський в своїй творі „Polska Niepodległa“ пише про закон з 31. липня 1924, між іншим ліквідуючий українське шкільництво, таке:

Розглядаючи окремо національно-польський простір і мішаний терен, мусим зазначити, що на обох тих теренах як польська держава думка прислухує спільноту на зразок Швайцарії або Фінляндії. Та думка обходила в Польщі свій триумф для 31. липня 1924, коли то польський сейм ухвалив закон про національну меншість. Слід тамти, що той нечувано далекосхідний соймовий закон перейшов голосом правди і лівни, себ-то — що він був яскравим політичним зрозумінням шлим польським загальом.

Той „триумф“ з 31. липня 1924, „триумф“ асього польського загалу, правди, лівни і центра, у якого висліді розторощено останки українського шкільництва (в Галичині з часів австрійських, а на Волині з часів австрійської окупації і української державності), називає проф. Суйковський поладнанням національної квестії на зразок Швайцарії або Фінляндії. Ми й не знали, що живемо в ідеальних міжнародних відносинах Швайцарії чи Фінляндії. Колиб не „освідомлююча“ роль книжки проф. Суйковського, то ми й далі булиб, очевидно, хибно думали, що живемо в Румунії. Тільки досі ми в своїй ігноранції зовсім инакше, очевидно, зовсім помилюко уявляємо собі Швайцарію і Фінляндію. Ми уявляли собі, що швайцаризація чи фінляндизація міжнародних відносин виявляється в забезпеченні кожній національності (в Швайцарії: Німцям, Французам і Італійцям, а у Фінляндії: Фінам і Шведам) їх рідної, виключно національної школи та повної націоналізації всіх державних і громадських установ на даній національній території або рівноправності всіх мов у публічному житті мішаної території. Тимчасом з книжки проф. Суйковського довідуємося, що воно не так, що швайцаризація виглядає зовсім инакше. По рецепті проф. Суйковського швайцаризація є синонімом аніщення школи даної (в конкретному випадку: української) більшості, заведення української мови до становища необхідної конверсації і суди, ліквідація її в адміністрації, на пошти, заділаних і т. н.

Висловом швайцаризації по рецепті проф. Суйковського є регуляція міжнародних відносин на українській і білоруській національній території на основі закону з 31. липня 1924, який він називає „законом про національну меншість“. Ця територія в польських устах носить термін „мішаної“, хоч навіть польська фальшована і неповна статистика з р. 1921 стверджує, що вона має українську чи білоруську біль-

Над. сша. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 430/26
W imieniu Księgarni „Dilo“ w Warszawie. Prokuratura przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 43 (10.857) z dnia 18. września 1926 r. pod tytułem: „Mogła być“ w ustępach między innymi: a) dalszokształtowa a) tymczasem, b) słowem bez niczego a) Alz łodzi, łodzi c) w następstwie od słów i tona wozy do końca tegoż artykułu zawiera znamięta symbolu i b) 65 a) ustawy karnej, uznać za naruszenie i przestępstwo przeciwko

nia całego nakładu i wydał w myśli § 493. p. 4. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odrobidzielności redaktorowi tego czasopiisma, by orzeczenie niniejsze umieszczył bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą nałożenie przewidziane w § 21. ust. drugie, a 17. grudnia 1926 l. z. p. p. Nr. 6. ex 1893. 4. 4. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę p. 400 zł. P. Lwów, dnia 23. września 1926 r. Sąd.

Księgarni „Dilo“ w Warszawie. Prokuratura przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 43 (10.857) z dnia 18. września 1926 r. pod tytułem: „Mogła być“ w ustępach między innymi: a) dalszokształtowa a) tymczasem, b) słowem bez niczego a) Alz łodzi, łodzi c) w następstwie od słów i tona wozy do końca tegoż artykułu zawiera znamięta symbolu i b) 65 a) ustawy karnej, uznać za naruszenie i przestępstwo przeciwko

1926 konfliktację za naruszenie i przestępstwo przeciwko rozpowszechnianiu tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odrobidzielności redaktorowi tego czasopiisma, by orzeczenie niniejsze umieszczył bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą nałożenie przewidziane w § 21. ust. drugie, a 17. grudnia 1926 l. z. p. p. Nr. 6. ex 1893. 4. 4. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę p. 400 zł. — Lwów dnia 23. września 1926 r. Sąd.

бито. Прокуратор у своїй слові арієс обвинувачення лише одного обвин. Зарядного, а решту обвинувачених поділяв на 3 групи. До 1. групи він зачислює тих, кого 10 селян з Онуфрієв Литовцем на чолі, яких називає «філіями» комуністичної організації. Другу групу — по думці прокуратора — також коло 10 осіб, складають видатні комуністичні дієчі — секретарі, скріпники та голови «вечорів». Решту називає прокуратор звичайними членами організації. Всіх прокуратор обвинувачує з 102. арт. кримінального кодексу. З оборони першої говорила ада. Криницький, який у своїй промові заперечував твердження прокуратора. Другий говорила посол Підгірський. У своїй промові зазначив він, що причиною ув'язнення обвинувачених і самого процесу — є національне українське тло. Пробудження селян національної свідомості, шкільна акція — це перша причина, чому 50 селян відірвано від праці. 18 місяців проведено у в'язниці і тепер посаджено на кату обвинувачених. Мачош агорі дану схему комуністичних організацій, політична поліція лише поставила в ту схему членів 18 людей. Адвокат Вас. Пантелевич — розбиває так зв. «доводи» обвинувачення. Признання арештованих у аступному слідстві є вимушені, цей прикус доказано на суді. Позатія нема ніяких доказів вини. Не «відкрито» ані одної конференції, ані одного засідання, нікого не дозволено при вивішуванні плакатів. Ізза недостатку доказів вини — просить звільнити обвинувачених.

Вирок має бути оголошений дня 21-го вересня в 12 год. в полудне.
Бересте, 18. вересня 1916 р.
Очевидець.

Оборона життя.

За долю вдів і сиріт по священниках.
(Стаття надіслана.)

Вдова по священнику, що розуміється на господарстві, пошукує місця у в'язниці, або безжизненого священника. Зголошення під: Праця».

Інтелігентна жінка, середніх літ, сирота по священнику, гледає місця до заряду дому. Листи слати до адміністрації під «Клімента».

Укінчена семінаристка, сирота по священнику, пошукує посади: учительської, бюрової або домашньої інструкторки. Адр. Сербинська, Семківш п. Городецька».

Вдова з священничої родини, працююча, розуміється на господарстві і кухні, пошукує місця до заряду на селі або в місті. Ольга Доманська, Заболотці ж. Бродів».

На станцію прийме учеників (иць) вдова по священнику. Лотоцька, Львів, вул. Гераси 26/1.

«Діло» ч. 109 з 28, VIII, 1926 р. Дрібні оголошення».

В одному числі одинокого українського шоденника аж 5 оголошень вдів і сиріт по священниках. Шукають праці, щоби здобути скі-такі засоби до життя. Тимчасом в гому самому числі «Діла» є тільки одно оголошення з вільним місцем до праці, місце слуги до всього і то на селі.

Коли приглянемося зблизька нужді і горю вдів та сиріт по священниках, коли відчуємо їх пониження та грубости, що випадають на їх долю від своїх та чужих, коли заглянемо до тих нор, що становлять їхні мешкання, тоді стануть нам зрозумілі цитовані вгорі оголошення. Вони являються голосом розпуки тих, що тонуть в бурхливій, жорстокій, життєвій бурі.

Хто матиме на увазі те, що вдова по священнику, вихована нпр. в місті, — на жаль мало підготовлена до чорної роботи — заробляє з дітьми на прожиття, як денна робітниця у селян, і то як робітниця прийнята з ласки, то щемить серце зі спожаління, лють огортає тудишу на тих, що викинувши найгіршіші літа жінки, виснаживши найкращі її молоді фізичні сили, не подбали про те, щоб по їх смерті забезпечити як-так останні її літа.

Хто анає життя і хазяйство священника, той знає, чим є попадя на попівстві. Вона не лише є жінкою і матірню його дітей, не лише безплатною газдинею і кухаркою та економом, — але нераз бачила я, що вже виручувала свогоо мужа у веденні метрик та поагоджуванні кореспонденцій і т. и.

Тихо, без претенсій до радощів життя, з малими аспіраціями, котрі й так лишаются лише мріями, над якими буденне життя, проведене в великій праці, переходить до денного порядку, — живуть жінки наших священників.

В праці пройшло життя і не стямилася, як не стало її мужа й пана, а з ним вигасло все, і вона стала перед простим і страшним питанням: що далі?

Так, і що далі? Стоїш перед тим питанням і страх тебе огортає, а разом з тим набіраєш переконання, що еп. Хомишин має безперечно рацію, коли вводить цілбат, тим самим охоронює сотки жінок від нужди, пониження, а може й самогубства. Хто не вміє і не хоче забезпечити екзистенції найближчої рідні, хто дає в поневірку кров свої кровині, не варт втішатися тим, що життя дало людині як найвище добро, не варт засновувати семі, не варт в своїому серці леліяти мрії про свогоо сина, не варт, — хіба по закутках, нелегально почути величне слово: тату!...

В часі, коли всі суспільні верстви гуртуються та забезпечуються, не жаліючи сил та гроша, не раз останнього, щоб в поневірці та нужді не оставити своєї рідні, одні лише священники ходять запаморочені, зі словами: «якось то буде, до смерті вистане мені, а потім — та є ще добрі люди, то заопікуються мною ріднею»!

Так потішають та розраджують себе й своїх забуваючи, що людські серця в боротьбі за хліб, стають чимраз жорстокіші, свої чимраз менше реагують на прохання бідної вдовиці.

Нераз один цинічний погляд нашого потентата вистарчить, щоб відібрати біднязі рештки енергії до життєвої боротьби.

Ще недавно отвором стояли двері гостинних попівських пороїв її мужа, господаря дому, ще недавно не одним роздавала добро, підтримуючи їх матеріально, може навіть у душі жевріла іскра надії, що може колись і вона в потребі знайде відгомін своєї вчинку. Одначе тепер, будучи в потребі, бачить, що для нвої зледоватіли серця колишніх друзів, що холодно віє від них.

Ті гроші, що їх колись її муж примусово складав до вдовичого фонду, це капля в морі, бож з кількох мізерних золотих, що їх дає вдовичо-сиротинський епархіяльний фонд, годі вдержати себе й дітей, не то на давній суспільній позиції, але навіть і при житті.

Нефахові люди, що взяли заряджувати тим фондом, не зуміли піднести його до ряду забезпечених суспільних інституцій, а полишили його філіантропію-гуманітарним комітетом і ведуть далі без належного фахового обчислення.

Варта поглянути хочби на прашо на тому полі товариства слуг св. Зити. Там члени товариства, нездатні до праці, знаходять спочинок у своїх домах, а коли не мають праці, одержують працю в своїх городцях і хазяйствах (Зимнавода к. Львова).

Як бачимо, організувались самі найбільшійші.

Чомуж не можуть до цього взятися і інтелігентні священники та їх жінки?

Зрештою і в нас масмо вже поблібні інституції.

Пенсійний Інститут Українських Приватних Службовиків у Львові, як це видно з його останнього звіту за 1925 р., дбаючи про безпеку старечих рент службовиків українських народніх установ, про їх жінки й діти, старасться відповідно долювати свої фонди в твердій доларовій валюті, в закупні домів у Львові.

Фахово адміструється майном інституції на основі асекураційно-технічних правил, обчислюється та укладається білянь, нормується права й обовязки забезпечених і дається членам куди краще забезпечення, як священничий вдовичо-сирітський фонд.

Чому тим слідом, взором Пенсійного Інституту українських приватних службовиків не піти би і нашим священникам і їх жінкам?

Статистика вказує, що на західних українських землях під Польшею буде українських жонатих священників (католицьких і православних) 3—4 тисячі. Коли додати до цього ще дяків, то це булаб сильна основа — або до створення свогоо окремого пенсійного заведення, або колиб це зустрічалось з труднощами — то можнаб увійти в порозуміння з Пенсійним Інститутом українських приватних службовиків у Львові та аступити в його члени, що при добрій волі є можливе, а навіть пожадане.

Адже священники чи дяки такі самі службовики нашого народа, як і урядові українських національних установ, забезпечення перших так само важне, як і забезпечення других.

Над тим повинні застановитися всі заінтересовані в цій справі та взятися до праці, захи ще не запізно.

Думаю, що тих кілька слів не прогомонять безслідно, що вони найдуть відгомін у наших мужів священників і у нас самих, бо всі ми хіба відчуваємо горе і біль опущеної вдовиці та нещасних сиріт.

Думаю, що всі будемо шукати виходу з дотеперішнього положення, що принорвальночись до нових тяжких обставин, будемо старатись краще подбати про забезпечення своєї долі.

Ставлячи конкретно справу, вважаю вказаним, щоби справою забезпечення вдів і сиріт по священниках занялися священники та їх жінки, а в першій мірі комісії, що управляють фондом вдів і сиріт по священниках усіх трьох галицьких епархій.

Думаю теж, що в цій справі скаже своє слово поради фахова й авторитетна на тому полі наша пенсійна українська інституція «Пенсійний Інститут Українських Приватних Службовиків» у Львові.

Попадя.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Єсаваського у складі 30 осіб виступає:

Четвер 24.IX. Ждачів.
Субота 25.IX. Болехів.
Неділя 26.IX. Болехів.
Понеділок 27.IX. Долина.
Второк 28.IX. Долина.
П'ятниця 1.X. Дрогобич.
Субота 2.X. Дрогобич.
Неділя 3.X. Борислав. 193 37-7

«Український Національний Хор» під управою Дмитра Котка:

Четвер 23. IX. Перемишль.

П'ятна-чотирьохлітній зід Товаришів, які зложили матуру в українській гімназії в Перемишлі 1911 р. відбудеться дня 29. вересня ц. р. в Перемишлі. Заупокійна Служба Божа за померших Професорів і Товаришів відбудеться того самого дня о год. 8. рано в катедральній церкві. Хто з товаришів не зголосив ще своєї участі, хай негайно це зробить на адресу: Олександр Костик Львів, Ринок 10. «Діло». — Д-р Дашкевич Роман, Костик Олександр. 2-2

Загальні Збори філії Тов-а «Союз Українок» в Яворові, відбудуться дня 3. жовтня в салі Бесіди в год. 4. поп. Просіться жіноцтво о численну участь. — ВИДІЛ. 587 1-1

Народне віче в Озирній, пов. Зборів, відбудеться дня 27. вересня ц. р. в год. 12. в полудне. — Повіт. Нар. Комітет УНДО в Зборові.

Курс шиття біля та кравецького крою заходом і в забудованих монастирях СС. Васильянок при вул. Поточського 95 уряджує Патронат для розвою ремесла при Уряді Самовирадних. Курс триватиме буде 9 місяців від 1. жовтня до 30. червня 1927 а наука буде відбудуватись що другий день пополуудні від 3—6 год. Приймається дічат, що покінчили 7. кл. пародно або 3. кл. гімн. та мають принайменше 15 літ. Вільних ще є 15 місць. Оплата вноситься по 15 зл. місячно. По укінченню науки курсанти дістануть дипломне визволення, які дають їм право отворити собі робітню білять сейчас а по відбуттю дводітньої практики робітню жіночого кравецтва. Зголошення шодня приймає Ігуменет. 549 2-3

Важки для нашого студентства і громадянства і Ванис на починаються 4. жовтня 1926 р. 4. попол.: 1) одорічний курс торговельний з планом курсу абітурієнтів, 2) кооперативний річний курс ви-

образування кооперативних організацій, 3) річний курс торговельний для осіб, які ської і російської для початкувчів і тих, що вже вчилися, приймає шоденно з 10 год. людя устрої і письменно до дня 3. жовтня 1926. Торговельна Школа у Львові, вул. Корняків 1.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОНІСЕС ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Н. Гіршпрунга. Львів, Личаківська ч. 34, приймають до запису внісся на одорічний торговельний курс для молоді і 5-місячний для дорослих. Статистика і писання на машині. 579 2-2

ПРИМУСОВИЙ австрійський емігрант, розуміючийся на книговодстві, бухгалтері з обслуговування шкільних, володіє добре по німецьки, пошукує відповідного заняття. Ласкаві зголошення Василь Сісний, Городецька. 1-1

ПОТРІБНО КІЛЬКАДЕСЯТ ВАГОНІВ адорних, гарних, вибраних бажано б ола. Сфери з гвардійським додержанням умови слати негайно до фірми «Мельма» сп. з о. п. Львів — Вірменська 1/1. 1-1

ПРЕГАРНІ НАГОДА КУПНА РЕАЛЬНІ НОСТИ. Нові будинки, побудовані 1925 р., дім довжини 16 м, ширини 8 м, стайня, стодала, огорода криниця, сад, нові паркані і 8 моргів першої класи річ. пов. Дрогобич, — продасть за дуже низьку ціну «Мельма» сп. торг. Львів, вул. Вірменська 1. 1-1

ПОШУКУЄТЬСЯ на село в Косівській інструктора до учня VI. кл. гімназії. Зголошуватись на адресу: Вол. Пам'яткович, Коломиї, Народний Дім. 590 1-3

ХТО має: Ігнатов. СВІТ" з 1881—1882 рр. (2) М. ДРАГОМАНОВА, Австро-руські спомини ч. 1—4) та ської би виступити їх даром або за гроші Бібліотеці Наукового Тов-а ім. Шевченка (Львів, Черницького 24), згодити повідомити про се Управу Бібліотеки. 584 1-3

КІМНАТА умеблована або для разом до віднахилена сейчас. Виставського 31 партер. 586 1-2

АБСОЛВЕНТ гімназії, пошукує лекції на селі. Зголошення слати: Іван Галод, Глухівці п. Гал-Чижиків. 592

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

АДВОКАТ

Д-р Мирослав Здерковський

пегеніс свою адвокатську канцелярію у Мостисках до Перемишля, де веде її в ринку в домі п. Альтмана 585 на першій поверсі. 1-3

„РЕГУЛЯТОР“

Львів — Ринок 43.

поручає на довідні сплати: Мужеську конфекцію готову і на міру: Убрання, Плащі мужеські і жіночі, Рафляни, Куртки, також Обшуа, Ширляці, Шля, Коци, Колдри, Сукно, Камфари, Полотно. 306

Іду вкоротці на два-три місяці

ДО КАНАДИ.

Буду старатись о позволення на візд (аппликації) для рішників, які можуть одержати паспорт до Канади, свідцтво моральности з 5-х послідних літ і мають або можуть до весни постаратись о 150—200 доларів на оплачення подорожі. Тимі персоналі (ім'я, прізвище, вік, стан, заняття, релігія, точна теперішня адреса як також свент. адреса рідні або знайомих в Канаді) слати на адресу:

Михайло Богатюк
Hamburgisches Reisebureau
591 Hamburg, Amsterdam 33. 1-2

ПАРНИКИ до варення корку — для худоби —

фабрикат „УНІ“

двов. А. Венцік і Гравданц

„AGRARIA“

Адам Камінський, ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 25

хто кермує шкільництвом „па kre-s ch“: міністр Суйковський чи п. Марцелі?

Ще одна замітка: Як відомо, в створених умовинах польська преса, особливо „кресова“, і то покровою „slow-a Pol-ko-го“ має непереможний вплив на урядовство. Не тільки від цього впливу й директори гімназій, які привикли до того, що за них „думав“ п. Прушинський. Перестерігаємо їх перед підчиноюванням себе і кермованих ними шкіл карколомним „логічним“ висновком п. Прушинського. Рабська звичка підчиювання неофіційному міністрові освіти для „кресів“ повинна зробити місце логіці й особистій гідності. Можемо навіть мати зрозуміння для їх кар'єри-чеського змагання повсякчасно підкреслювати свою „любовність“, але одночасно зазначимо, що коли так, то та „любовність“ в першу чергу повинна бути адресована офіційному, відповідальному міністрові освіти, а не покутному ашехпольському агітаторові.

До спільного знаменника.

Об'єднанські змагання соціалістичних партій.

V.

Розглядаючи маніфестаційні заяви двох н-родницько-соціалістичних партій: „Народньої Воли“ і „Сел. Союзу“, проаналізували ми мотиви і цілі об'єднанських змагань. Для ясшого з'ясування справи зупинилися ми коротко на історії тих партій, а радше тих груп, з яких вони виростили. В одній і другій партії ми бачили приспівену еволюцію.

В „Народній Волі“ та еволюція була більш природною і послідовною. З москвофільської народницько-соціалістичної групи вона ставала (поки-що тільки теоретично) пролетарською партією взагалі. Одночасно, піддаючись залізній логіці фактів, вона, шонайменше рік тому ехегмо — перейшла на український ґрунт, хоч ще не перейшла зовсім на українську платформу, акцентуючи свій інтернаціоналізм, мабуть тільки тому, щоби не відлучувати від себе тих своїх прихильників москвофілів, які не могли чи не хотіли поспішати за еволюцією своїх керманців. Таким чином „інтернаціоналізм“ є тут у першу чергу покришкою москвофільських настроїв.

Тік, будь-що-будь природної й послідовної еволюції, яку в загальному бачимо в „Народній Волі“, важко добачити в „Сел. Союзі“. Будучи партією українською, виявляє він безнастанні хитання, спотикаючись то на тощі соціалізму, то на тощі націоналізму. Його ініціатори перейшли вже огонь і воду: від неозначеної соціалістичності до у-ес-депівства, від цього останнього до безпартійності, від безпартійності до сел-союзництва. Будучи партією, формально і фактично, наскрізь селянською, в практиці далеко від соціалізму (який важко погодити з селянським світоглядом), а зближеною до партії соціалістично-радикальної, „Сел. Союз“, замість об'єднатися в першу чергу з радикалами, єднається з „Нар. Волею“. Змагання „Нар. Воли“ об'єднатися з „Сел. Союзом“ є наскрізь природне і послідовне, але змагання „Сел. Союзу“ об'єднатися з „Нар. Волею“ є вислідом тієї ломаної лінії, якою він ступає від 1924 р. залутовуючись між УНДО ом, радикалами, пепесівцями й навіть комуністами.

До тогож мета об'єднання є менше позитивна, а більше негативна. Бо яка позитивність криється в тому, щоби знищити впливи УНД-а, або створити „селянсько-робітничий фронт“, коли обі, на нуту об'єднання настроєні, партії не мають в своїх рядах більше, як дві десятки робітників, і то певно некаваліфікованих? Розмірна легкість, з якою народовольці й сел-союзники створили, а може й розбудували свої партії, вказує, що створити

політичну партію не дуже то важко. Треба тільки зібрати гурток ініціаторів, через рік-два видавати тижневики, придбати кілька соток читачів, а одночасно й прихильників, описати на ад-воссіликаній конференції чи з'їзді зафіксувати головні клічі в платформі чи програмі, і партія готова. А зріст партії в даних умовах (бо ще ніодна з них не мала змоги спробувати своїх сил хоч би у виборчій кампанії) відбувається шляхом віч і висувування селян у члени партії за одно-разовим аложенням дрібної пожертви, що називається шумно „партійним податком“. Однак не в провізоричних, принагідно присланих і мало освіджених членах лежить сила партії. Вона спирається на професійних, економічних і культурно-освітніх організаціях, які є в руках даної партії. То є не порушна, тверда, гранітна база партії, з якої не зрушають ніякі вітри, ані навіть „партійні“ члени, які сьогодні можуть бути в ППС чи НРХ, а завтра в „Сел. Союзі“ і навпаки. Важко говорити про професійні, економічно-фінансові чи навіть освітньо-культурні організації „Сел. Союзу“ чи „Нар. Воли“, а тому й тріофальний похід „Сел. Союзу“ на Галичину через барикади „скальського кордону“ виглядає шонайменше смішно.

Але уявім собі на хвилю, що на-полонський універсал пос. Мавіки здійснюється, що „Сел. Союз“, об'єднавшись з „Народньою Волею“ в один „селянсько-робітничий фронт“, справді зміг з лиця землі стерти ненависне „пансько-буржуазне“ У. Н. Д. О., але чи він мав би дані заняті місце Української Нац. Демократичного Об'єднання? Чи збаламутивши своєю низькою сортистю демагогією народні маси, він не лишив би за собою організаційного побосища, замість хоч такої організації, яку уявляє собою УНДО? „Сел. Союз“ і „Народня Воля“, маючи слабкі або й ніякі економічні, професійні й освітньо-культурні організації, поваливши УНДО, розбивши його партійну організацію, розложивши своєю демагогією селянські маси, знищивши освітньо-культурні й господарські установи, десятками літ здвигані національною демократією, — віднесли Пиргову побіду. Таж хіба ясно, що не вони були наступниками УНД-а, тільки хтось інший, сильніший від них. Своєю розкладовою роботою вони „прочищували“ ґрунт для тих, що вже мають економічні й культурні організації, отже для польських хлопських партій: „П'яста“ й „Хлопського Союзу“, які віддавна чигають на наше селянство, а в найкращому випадку для комуністів, руководжених в наших умовах здебільшого чужим нам національно елементом. Чи такою є мета об'єднання? Можна не наводити УНДО, можна критично оцінювати його ролі, можна ривалізувати з ним, але реально працюючи, творенням нових культурних й економічних станиць, і ніякий український громадянин, якщо він має дрібку почуття відповідальності за долю нації, не може й не сміє об'єднуватися майже виключно на негативній базі для валення, нищення, розкладу. Об'єднуватися під таким прапором і з такою метою — значить: повертати до непомісної ролі Герострата, бути сокирою на чужому державі, а крім того в даних умовах прашувати ад-малюtem Poloniae gloriam, може й не-свідомо.

По широкому світі.

Союз французько-німецький є на думку англійської преси зовсім можливий, а навіть бажаний.

Національні чеські соціалісти виключили на своїому партійному конгресі Стжбріного а партії, більшістю голосів.

Становище в Іспанії зовсім неясне. Ходять чутки про зріст недоволення серед війська правлінням де Рівєри й останньою резигнацією Іспанії в Літ Нашій.

НОВИНКИ.

— Торговельна українська школа у Львові (вул. Корняків 1.) з правами прихильності дістала на І-ий рік понад 30 аголошень, так, що зазла недостачі місця не могла всіх прийняти. З огляду на більшш управління абсолютів і потребу ширшої та основнішої торговельної освіти, школа переходить до 3-тнього плану навчання. Зокрема зацікавлять неодного оголошено курси новітніх мов, яких потребу відчуває шораз жиніше наше громадянство.

— „Українське Мистецтво“, журнал, що має на меті знайомити з нашим мистецтвом не тільки наш загаль, але й чужинців, появляється у перших днях жовтня. Його зовнішній вигляд має наближуватися до аналогічних чужинських видань. Все питання тільки в тому: чи найде така смілива спроба бохай 500 передплатників між нашими земляками, про яких мистецькі потреби свідчать найкраще стіни їх хат — ряд страшний, старосвітських богомазів і базарної дешевизни. Вартісний образ українського маляра в такій більшш рідкіст як чужинні килями, дорожчійше золотого або порцелина.

— З наукового життя. Археографічна Комісія української Академії Наук у Києві на засіданні з 9. травня ц. р. вибрала нашого відомого вченого д-ра Мирона Кордубу своїм членом.

— Нові польські „фортеці“. В Стецеві, пов. Снятин, посвячено на дніх польської капіції і „Дом Людови“. — В Зашкові, львівського повіту, збудовано заздки обильним підмогам львівської міської ради костел і „Дом Людови“. — В Зимній Волі біля Львова приступає польський Союз до будови власної домівки і спортивного майдану.

— Ґрунтовий податок у громаді м. Львова проголошує львівський магістрат на підставі принятого закону. Є це окремий податок на ґрунти звільнені від загального державного податку і на площі, що мають характер будівельних. Означитимуть його окремі магістратські комісії. Цікаво, що цей статут обов'язує від 1-го червня, а оголошений є шойно 16. вересня.

— Великомиський намул заливає шораз більше Львів. Останніми днями відкрито, що „Американська каварня“ при вул. Городецькій була зорганізована як справжній „ляма“, з якої веселіші гості виходили без грошей, а працюючи там дівчата були значним „живим товаром“. Одночасно поліція шукає за портіером готелю „Сандомірського“ на вул. Жовківській, який приваблював на таку саму службу найліпші сільські дівчата.

— Пожежі. У повіті Мостиска, в трьох селах згоріло кілька хат: у Катиніві, Боївці і Золотівцях. У двох перших — виною діти, що бавилися сірниками, у третій — лези сушений на печі. — У Зубрі, біля Львова, на фільварку, що є власністю міста, згоріла стодала і конічні соломи. — Яворів, в якому ліччи шось горіти, мав бодай по сусідстві, в Коханівці, новий вогонь: наймит з пмісти підпалив господаря Гука. — У Занковцях, у Самбірщині, підпалив хтось фільварок Ліщица.

— Бандитизм. Між Жовквою і Висоцькою Волею на селянина напали бандити в масках і ограбили його. — Трьох бандитів а злобачеського повіту ставуть перед львівським судом присяжних, обвинувачених у нападі на приходста Старе Село (Равнина) і пароху о. Гуру. — У Смолянщині (Старосамбірщині) невідомі справники вбили купця Вольфа.

— Хто має найкращі похорони? Забитий три дні тому у білці на Янівській вул. мотористий забіяка Гафтек діждався маніфестаційних похоронів. Його при-

тезі та знайомі відказались перед анатонічним поділ спитало ятими обештали домошню, билим рожми. Поліція лизаючись демонстрацій мусіла переїхати похороні, який всупереч наказові хотів іти на Янівський цвинтар Казимірівською вулицею.

— Світлова хроніка. Чічерін вичував і почав урядувати. — Каназ Лія Маніш не дав спокійно спати плавцям: найшовся новий спортовець, Ангалець Лесні, який переплив його в 13 год. і 56 хвиць. — В Англії останніми днями шаліють сильні бурі з грозами. — Славний фізикальський бігун Нуркі перебіг у Відні 3 анг. милі (4820 м.) в 14 хв. і 74 секунд. — На балтійській морі потонула шведський пароплав „Датмар“, 10 осіб агинуло. — Французський летун Дорі установив новий рекорд на гідроплані: з тигарем 500 кг.: 5475 м.; останній рекорд був 4871 м. — У белгальських заливів, біля Калькути, потону пароплав; а 200 осіб 170 агинуло. — Каторга на Сахаліні, яку скасували в 1917 р., відновлена радянським урядом для аточиння і політично засуджених. — День 21. вересня був в Англії одним з найбільше горячих у цій добі: у тині було 87 ст. Фар; попередню таку високу температуру пам'ятають у 1870 р.

Курення папіросів

є для величезної більшості суспільности життєвою konieczністю. Тому, тимбільше мусимо звертати увагу на те, що і як куримо. При закупці тютюну мусимо числитися з нашою кишенею а при виборі туют і папірців повинні ми бути дуже вибагливі і купувати тільки випробовані першорядні вироби, де на кожнім пуделку є виразно назвисько продуценту і місцевість, відки і дві коги походять. І так н, пр. ТУТКІ, МОРВІТАН, БОНТОН, ЕЛЬГАМЕЛЬ як різног папірці ГЕРБЕВО, ДОРЕ мають на кожнім пуделку чи сшній виразно виписане назвисько фабрикантів, яке рунить за доброту товару

ГЕР-БЕ-ВО

ГЕР-лічка Бе-лдовський Во-лошинський

зєдинені фабрики туют і папірців 558 Сп. Акц. в Кракові. 3-10

З судової салі.

Політичний процес проти українських селян у Бересті.

Бересті, 18. вересня 1926.

Дня 13. вересня ц. р. (а поєднаний) розпочався, а в суботу алегчєр скінчився великий політичний процес в польському окружному суді проти 50 українських селян і 2 Жидів, мешкаючих околиці К-мєнця Литовського, берестейського повіту. Всі обвинувачували в приналежності до комуністичної партії Західної Білорусі. Всі обвинувачені селяни заявили себе в суді Українцями; до яних не почуваються. Всі вони жалувалися, що перші звинувачення, які вони подали при вступі до дожджів, вимушено з них биттям і ріжками полондськими тортурами. Селєне — переважно молоді хлопці в літах від 17 до 30. Один лише обвинувачений має 40 літ. Серед них є багато свідомих Українців, які підчас шкільного плєбіситу домагались рідної української школи, збирали підписи батьків на шкільних деклараціях.

Склад суду: предсєдник Реут, члєни суду Клокоский і Шинський, обвинувачє прокуратор Петрусєвич. Оборона складалася виключно з українських адвокатів: мєш. Вол. Крайицького, посла Підгірського і мєш. Вас. Пам'ятаєвича. На столі перед судом лежало „докази жєлєзє“, комуністичні папірці, паперові, позолотені, які невідомо які особи розвішували на гостиницях, на деревах, на хрєстах, столах в стїні ц. р. Лежало і одна стара рушниця.

Перед судом звинувачєного сєвєдєв, як а боку прокуратора, так і а боку оборони. Сєвєдєв прокуратора — рижі комєдант, полїцаї яні і тайні дожджєв, що пєвєдєв — це робота обвинувачєних, що полїцаї вєдєло розкрити цілу комуністичну організацію, що ці обвинувачєні — то є стовпи комунізму, сєвєдєв члєни тої партії. Натомісць оборона доказує, що більшє обвинувачєних — це малогармотні лєдє, які ніякого поняття не мають не тільки про комуністичну партію Західної Білорусі, а взагалі про партії. Сєвєдєв обвинувачєні були посєл д-р Дємитрієв та коло 25 сєлєн. На дожджєв сєвєдєв посєл Дємитрієв всі сєвєдєв обвинувачєні з виником Жидів, присєвєдєв в українській мові. Ніхто з сєвєдєв не бачив, хто звинувачєні, натомісць усі майже ствердєдєв, що рин асєвєдєв обвинувачєні

Але ми привикли вже до різниці дивоглядів та несподіванок. Хто знає, чи лавізьська кураторія не призначить інтерпретації свого неофіційного шефа за автентичну і обов'язуючу! Спосіб практичного переведення в життя цього розпорядку влиняти незабаром нагадує